

En annan märkvärdig händelse omtalade han som skedde sedan han blifvit egen. Som lyder: Då jag förvärvat mig så pass att jag kunde köpa mig ett eget hem gifte jag mig och flyttade till Olstorp och emottog ett litet hemman, men det var illa skött och i följd deraf mycket besvärligt att taga ilag med. Jag måste drifva jorden flera gånger innan den blef som jag ville ha den. Jag skaffade riktigt bra utsäde, så der var aldrig förut såtts så grann säd i Olstorp och allt kom så grannt upp som gerna kunde önska; det vexte och stod så bredbladigt som ett "flä". Under såningstiden kom jag en gång förbi nabos såkorg som der var så dålig säd i, så jag har aldrig förut sett sämre som skulle sås. Der var bara en liten grop emellan vara jordar, så det var lätt att se hurudant det var. Det liknade knappast säd, så kom den andre naboen jag hade vid den andra sidan, som jag snackade med och förundrade mig huru det skulle blifva för den som hade så dåligt utsäde och så illa beredd jord, men han sade ingenting vidare, men jag förstod på hans nickande att det icke stod rätt till. Den hade nock med den onde att sköta, så möcket begrep jag. Der var ingen som vågade säga något till dem, för de voro nog farliga att vara naboar med, hvilket vi också fick erfara. När hans säd kom upp syntes det vara endast pilört och tistel, så aldrig hade jag sett så bedröfligt förr. Der var som jag omtalt endast en

ACC. N:R M. 11763: 76.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

grop emellan vara jordar så det bar syn för sig att skilnaden var stor på min säd och hans, men det dröjde icke länge för än det blef presis tvärt emot som det nu var. Jag kunde tydligt skönja (se) huru detta bedrefs: om nätterna blef min granna säd flyttad in på hans jord och hans dåliga säd kom in på min, hvem der hjalp honom med detta vet han sjelf, men han får nog dyrt betala hjälpen om inte förr så på domedag. Ja så kan det gå till. Om inte jag sökt en klog qvinna i Anne-löf, som gjorde så mycket att det blef slut med det der flyttande af säden som stod och vexte, hade jag snart blifvet rent utfattig. Året derpå fick han sjelf behålla sin dåliga säd, också fick han nästan ingenting, men han redade sig lika väl för han hade hjälp af den samme som förut. Han kunde skaffa foder till hans kreatur på ett konstigt sätt, det fick jag och flera af de andra naboarne se; en natt vi hade varit på rusthållssamling i Reslöf der förmannen bodde. Det dröjde af till utåt qvällen innan gillet var slut - vi hade alltid duk-tigt med spandering vid sådana tillfälle - När vi nådde hem till Olstorp hvad fick vi se, mitt på natten, jo ett förfärligt stort halmlass, som kom sjelf körande der syntes inga hästar för vagnen, der syntes ej heller någon vagn, för lasset var så stort, men det gick af sig sjelf, för våra ögon att se. Por-ten öppnades af sig sjelf då halmlassen kom och det strök in

med sådan fart så det knakade i hela längan att vi trodde den hade ramlat. Hvem som körde, drog eller sköt på lasset var best att icke bry sig på att få veta, så fick man heller icke ondt af det. Men var säker på att sådan hjälp kommer surt efter, han får nog med sin fattiga skäl sokta för sina dåliga bedrifter, jag vill icke vara i hans ställe. Tvi för den lee!

Han hade alltid sådama omöjliga saker att förtälja att man knappast kunde låta bli att höra på, fast man viste att en stor del af hans berättelse var mest osanning. En gång vi arbetade tillsammans i sädesgolvet, var det emellan lassen Annelöf marknad kom på tal, då han började omtala huru mycket bränvin m.m. der dracks. Han hade så många gamla bekanta goda vänner der emedan han tjent som gårdsdräng på bostället och blef gift med smens dotter.- Ja de va en smed som skötte sig, han var sockensmed i två församlingar för han rådde om Berga stället vid Dösjöbro som hörde lika mycket till Västra Karaby som Annelöf. Der var ingen högfärd med den mannen; i hvardagslag gick han klädd i pickelhua och knäbyxor, hade alldrig mer än en rad knappar i sina tröjor men smi kunde han, och han stod sig bra fastän nästan alla kallade honom bara för Persme. Der var en smed ändå i Annelöf som bodde å Södramöingehållet, han hette Lingren, han var långt ifrån så enkel. Derför att han bott en tid i Landskrona och varit mästare gick han all-

ACC. N:R

M. 11763:78.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

tid klädd i hög hatt som han hade på sig hvad hvad han skötte, till och med då han stod och skodde hästar. Han kunde göra gesällar - förstås af de som varit i läran hos honom - men han stod sig icke så bra som min svärfar. Då nytt uppehåll bett emellan lassan fortsatte han Den, som sagt va, hade så många bekanta der, var det icke så lätt för att komma ifrån, för alla ville bjuda, så en fick akta sig för att dricka för mycket, var en icke försiktig blef en full och då var en icke mycket välkommen hem till kvinnan, för hon är stridig af sig. En gång följde hon med till marknaden för att jag icke skulle komma i lag med mina gamla suppebröder, sade hon, men det betydde ingenting att hon var med, för jag kom snart i det gamla sällskapet. Hon sökte upp mig var arrig som ett bi och började befalla att vi nu skulle köra hem, för hon hade väntat länge noch och kom jag icke strax körde hon sjelf så kunde han stanna qvar hos de andra fullehundarna, - hon skällde på mig och kallade mig för pase. Jag blef begrinad af di andre och derfor fasligt arrig sade till henne att hon kunde försöka att köra från mig, så skulle hon få annat att veta, för jag skulle visa att det var jag som var herre i huset och icke hon. - Hon körde ifrån mig, jag svor på att hon skulle få pisk då jag kom hem, jag blef icke gammal i Annelöf, men köpte ett qvarter bränvin, innan jag gaf mig åstad mot Ols-



ACC. N:R M. 11763:79.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

torp, som jag drack på hemvägen, så att jag icke skulle nycktra till för mycket så modet skulle falla. När jag då kom tätt vid hemmet skar jag i en pilevall en passelig käpp, som hon fick småga och de i bara ännen, men sin blef hon smock. Nu hördes en röst utan för logen på gården der det låg en stenorsättare som bodde granne intill berättaren, yttra: du ljuger så det förslår, det var ju du sjelf som fick på skallan af den gamle trädbesmaren och det så du måtte ligga till sängs flera dagar derefter, kommer du icke ihåg? jo, men det var icke den gången.-

En annan gång berättade han, att vid ett tillfälle han en längre tid känt sig litet illamående, tänkte på att söka dokter, då han ändå hade ärende till stan, som jag också gjorde. När jag kom till doktorn och talt om som det var befallde han att jag skulle kläda af mig. Jag drog af mig rock väst och unnertröja, så: sa jag, men det var han inte nöjd med, utan, som han sa, ni skall vara sten stockende naken, som ni är kommen till verlden. Så började han knabba och satte örad till och lyddes både för och bak, men rätt som det var öppnades dörren så tyst och ett fruentimmer kom in till oss. "Doktaren blef letta galen" röt till: ser du icke att jag undersöker manfolk, ut med dig! Jag nappade sjortan och klädde på mig och frågade vad det kostar 2 kr sa han. De onda växer bort af sig

ACC. N:R M. 11763:80.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

sjelf så att jag behöfver icke skrifva recept, annar hade det  
kostat mera. De va i det hela en snäll Doktor.

Bordvisa som sjöngs vid en väns födelsedag  
den 24/9 1922 och akompagnerades af piano.  
Melodi: den gang jeg drog af sted. Den tappre  
Landsoldat.

De femtiåren gått, att du nu lefva fått  
och njutit godt af lifvet i alla dessa år,  
ja mycket är dig gifvit och mera du än får  
då flera växa till, ditt väl de alla vill

Hurra, Hurra, Hurra.

Till "Nissebo" du drog och Anna mot dig log;  
med kärleksbref på fickan, din önskan vann gehör.  
Du fick den vackra flickan, den som du svärmat för.  
och jonelag blef byggd, i trohet, ära dygd.

Hurra, Hurra, Hurra.

Välsignelsen tillkom i barnens helgedom.  
Så lyckliga ni blifvit; fick heta mor och far  
och fick i bok inskrifvit en liten flicka rar;  
en till, så var det bra, sen gossar tre i ra.

Hurra, Hurra, Hurra.

ACC. N:R M. 11763:81.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Musiken är ditt lif, ett ädelt tidsfördrif;  
Du idkadt från barndomen och än i denna dag,  
Kornetten var välkommen i Larssons sångarlag  
Ja ljufligt var det då och skönt att höra på.

Hurra, Hurra, Hurra.

Och Larsson sa' en gång, ni hade öfvat sång:  
"Nils kommit på fel hylla, till kantor är han född,  
att röra här i mylla han icke varit nödd.  
Men sköta ko och häst, det lönar sig väl bäst".

Hurra, Hurra, Hurra.

Han kan alltså hvad han vill, de känna alla till.  
Beherska instrumenten och det af flera slag,  
Dirigent vid regementen ej mera kan vet jag  
Flöjtist och fiolist, och fortepianist!

Hurra, Hurra, Hurra.

Det gamla hemmet var alltjemt i tanken kvar;  
det gällde att försaka, ni hade lungt och godt  
men vända hit tillbaka, var jemt i tanken blott  
ty ingenting der drar, så starkt der vaggan var Hurra=  
Nu har vi sjungit ut, förvisan den är slut  
och ingen som vill höra densamma en gång till  
mer "madaro" förstöra vi icke gerna vill.

Nils lefve hipp hurra, trefaldigt skall det va

Hurra, Hurra, Hurra.

ACC. N:R M. 11763:82.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Hvad mina förfäder omtalat.

Det var i början av *sjuttonhundratalet (!)* att hit till Norrhviddinge inflyttade en yngling från Lackalänge, som hette antingen Per Larsson eller Lars Persson för att på befallning emottaga ett hemman No.6. 3/8 mtl hvilket legat öde någon tid. Tillhörande byggningar voro neml. nedbrunna efter krigshärjningarna; ingen egare, ej heller någon annan ville eller kunde återuppbygga det, elle s.k. göra rätt för detsamma. Tionde och skatter till kronan, Kyrka och Prest samt alla andra utskylder erlades icke för dylika hemmansnummer. En påle var nedslagen på platsen der byggnaderna stått, på denne "påle" var skrifvet No.6. Här skulle den nye egaren bo och denne var hans egen- dom. Jorden som dertill hörde var, som all annan jord, oskiftad neml. en bit här och en annan der tillsammans med öfriga hemmans inegor; gräsbetet under sommartiden var samfält på den s.k. fäladen, liksom ängarne der likväl hvart hemman hade sitt stycke att slå gräs på. Denna gräshöstnad var den bästa intäkten, der behöfdes hvarken "köras eller sås": bara skörda. Någon vidare sädesodling utom till husbehof var det icke. Det förekom högst sällan att der blef något öfver till afsalu.

Denne Per Larsson som var min s.k. stamfader i rätt nedstigande led, fick liksom alla andra som var som det hette: "lydenslösa" och i värnpliktsåldern då antingen taga emot ett

ACC. N:R M. 11763:83.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

öde hemman, som icke så sällan förekom i dessa tider, eller blifva soldater. De fingo välja "antingen pålen eller muskötten" för att blifva en af Carl XII bussar; för dessa var der stor åtgång. De kommo alla genast ut i kriget och nästan också alla utan undantag förgingos.

Skåne, som nyss eröfrats från Danmark, med sina inbyggare undgick visserligen att strida mot sina forna fränder och vänner, för dem skåningarne, skedde utskrifning till reggemänten som kommenderades öfver Finland till Ryssland och öfrige östersjöprovinser som Sverige lågo i fejd med. Sällan, eller rättare aldrig, hördes något från de som kommo åstad i kriget, någon brefskrifning förekom icke af det enkla skälet att ingen kunde skrifva, högst sällan att någon ens kunde läsa i bok på den tiden. Stackars menniskor som lefde då; ständigt krig; päst och hungersnöd för de hemmavarande, okunnighet, vidskepelse och elände på alla vis och öfverallt.

Förenämde Per Larsson hade fått lära skräddaryrket så att han kunde utöfva detta som bisyssla till jordbruksnäringen, och på detta sätt arbeta sig fram så att han så småningom kunde få uppfört nödiga åbyggnader istället för pålen på No.6. Efter några års tid utbytade han eller hans son detta hemman med egaren af No.16 också 3/8 mtl. Norrhviddinge. Tro-  
ligen kom denna byteshandel till stånd genom giftermålsför-

ACC. N:R M. 11763:84

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

hållande mellan egarne af desse begge hemman. Sedermera har No.16 gått i arv från far till son, som alltid hetat antingen Per Larsson eller Lars Persson äna till år 1822 då andre sonen Hans Persson blef egare af hemmanet. Brodern Lars Persson som var min farfar hade några år dessförinnan blifvit gift med nabodottern och öfvertagit detta hemman No.7 som han erhöll med sin hustru Bengta Persdotter som var min farmor. Min fader Per Larsson emottog detta sistnämde hemman år 1843. Öfverlänade detsamma till mig 1866 och af mig ännu eges. Således hvilat alla mina förfäder här i Norrhviddinge kyrkogård. Den förste af dessa här uppräknade har hvilat här i omkring 200 år. Af min faders härstamning på modernet känner jag endast att hans mors far, d.v.s. min farmors fader hette Per Persson, var född i Särslöf af Dagstorps socken 1759, - dog 1828 -blef gift med enkan Elna Håkansdotter som var född i W. Sallerups socken 1760 - dog 1833 - hvars förste man hette Pål Christensson här på No.7 Norrhviddinge. Dessa sistnämde hade en son ihop som hette Christen Pålsson som föddes 1782. Han blef s.k. utlöst från hemmanet af sin styffader förenämde Per Persson som lämnade detsamma till sin svärson min farfar Lars Persson o.s.v. se ovan.

Min moder Elna Måns dotters härstamning å hennes fädersida är synnerligt beaktansvärd, emedan det var från Lennarts-

ka släkten i Åhlstorp. Hennes fader var den på sin tid mycket anlitade och särdeles kunnige benbrottsläkaren Måns Persson i Åhlstorp; han var född derstädes 27/10 1786 och hennes Moder Hanna Larsdotter var född i Qvårlöf vid Annelöf 3/4 1797 hennes fader var landtbrukaren Lars Samuelson- hade fått patriotiska sällskapets medalj för flit och arbetsamhet i odlingsföretag. Min moder föddes d 21/6 1817, dog d 14/4 1844. Hennes farfar var Per Lennartsson som innehade sin fädernegård och även skötte benbortsläkareyrket. Hans fader var den ännu mera beryktade Lennart Persson om honom skall jag återge en krönika från W.Karaby kyrkobok:

År 1804 den 10 juni utlystes och hölls allmännelig sockenstämma med Västra Karaby församling

§ 2.

Kyrkoherden föredrog huru som han, i anledning af förekomna omständigheter, härmed äskade hela församlingens yttrande, huruvida förre nämndemannen och Åboen Lennart Persson i Åhlstorp ej mindre vore känd såsom en i sitt stånd utmärkt god medborgare, än tillika gjort sig ibland ortens allmänhet nyttig förmedelst en klok och lyckelig utöfning af fältskärsvetenskapen.- Församlingsledamöter, som voro talrikt närvarande intygade enhälligt att bemäldte Lennart Persson, nu åttio år gammal, i ungdomen såsom tiggpojke ifrån Östergötland



ACC. N:R M. 11763:86.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

till orten ankommit, har sedan tjänat med flit och trohet, blef för femtio år sedan åbo och egare af eget rusthållshemman har varit en i alla afseende snäll bonde och ganska väl uppfostrat sina barn, som nu äro alla lika så välkända åboar, hvarjemte han både såsom nämndeman och kyrkovärd gjort sig förtjent af allas bifall. Fältskärskonsten, den han sig af egen erfarenhet lärt, har han till hjälp för en mängd nödstädta och lidande i hela orten med lika så berömlig oegen nytta som lyckelig framgång idkat, hvarpå församlingens ledamöter skulle kunna uppräknat otaliga exempel, huru han lyckeligen läkt mångfaldiga svåra brott i ben och armar, helat krossade och stympade lemmar, borttagit skadeliga växter och fistlar, botat kräftsår och andra svåra skader, förrättat amputationer äfven på eljest obotliga armar och gjort nyttigt biträde vid vanliga invärtes sjukdomar, med hvilka han dock icke befattat sig utan att han af erfarenhet ganska noga känt deras beskaffenhet. Tillika gör han allmänheten ganska mycket gagn i anseende till de sjukdomstillfällen som kunna träffa huskreaturen. Alltid har han visat sig hafva hämtat sin kunskap af böcker och mångårig erfarenhet, samt låtit förskaffa läkemedeln ifrån apoteken. Utan egennytta och utan försummelse af andra pligter har han utöfvat sin läkarekunskap till större gagn för landtboarna i orten, hvilka i allmänhet hvarken



ACC. N:R M. 11763:87.

87  
LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

hafva vana eller tillfälle att vid förefallande tillfälle  
årita läkare ifrån städerna. Föröfrigt hafva församlingens  
ledamöter det förtroende till sin kyrkoherde att ifall en vid-  
löftigare och mera detaillerad berättelse rörande Lennart  
Persson skulle af någon äskas, kyrkoherden en sådan efter  
det, som nu är berättat, samt under förbindelse af embetsed  
och samvetsplikt författa, helst emedan samtliga församlingens  
ledamöter icke kunna annat än högakta Lennart Perssons  
bemödande såsom både berömligt och allmännyttigt. Och skulle  
detta sanfärdiga attestatum genom protokollsutdrag till Lennart  
Perssons välförtjente beröm meddelas. Uppläst och erkändt.  
Ut supra.

Pehr Hansson

Kyrkoherde

På församlingens vägnar underskrifva: Nils Jeppsson

Nämndeman i Håkanstorp

Jeppa Christensson, Lars Andersson, Sven Esbjörnsson. På

P.L.S. Larsson, Mag. Lundgren, Klockare i socknen.

Widimeras Aska Rouppè

Kronolänsman

Återblick på skedda förändringar, vi sjelve sett. Nyare  
tidens kommunikationsmedel, isynnerhet jernvägarne har spelat  
en betydande roll i afseende på framåtskridandet i nästan allt  
möjligt. Samhällen, somliga ganska stora, har derigenom upp-

ACC. N:R M. 11763:88

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

stätt der förut icke ens hverken väg eller stig ledt förbi, men ifall det ansågs lämpligt i anseende dels till visst afstånd från andra jernvägstationer, och dels beroende på terrängens beskaffenhet, har det anlagts såväl station, som erforderliga utfartsvägar. Således är det icke den s.k. slumpen utan vissa förutsättningar som har sina verkningar i dylika saker.

År 1865 då Landskrona-Helsingborg-Eslöfs jernväg byggdes var just Teckomatorp en sådan plats der det icke fanns varken väg eller stig till, men som nu har många byggningar, industri-anläggningar och inrättningar af flera slag. Vid jernvägsspåret uppfördes en vanlig banvaktstuga kanske detta till en del härledde sig deraf att jernvägstyrelsen hade gjort köp af grus söderut derifrån, vartill anlades s.k. stickspår bort till grusgropen. En större arbetspersonal voro sysselsatte på denna platsen en längre tid då grusningen af jernvägen pågick. Lokomotiv och grusvagnarne gingo ständigt under arbetstiden fram och åter, så att plattsen sedan då började benämnas Teckomatorpsstation.

Det hände stundom att personer fick åka med gruståget ett långt stycke mot Landskrona och stundom ända in till staden; ehuru det icke alltid var lofligt, ej heller så särdeles bekvämt att sitta, men så hade man ändå åkt på tåget. En gång,

det var den 15 juni samma år, hade undertecknad en särdeles tur att få åka på tåget och äfven sitta ordentligt på en trädbänk (skolbänk) i sällskap med Landskrona skolungdom som af jernvägsstyrelsen blifvit bjudne på denna efterlängttade lusttur. En lycka för mig att jag var gammal bekant med öfverläraren Nilsson - (fadern till f.d. landtbruksingenjören Otto Nilsson) - som såg att jag tittade upp till de redan sittande skolynglingarne, frågade mig om jag ville åka med, så kunde jag få så långt vägen räckte, så hade jag väl icke så långt till Norrhviddinge. Jag antrade upp till sällskapet som stämde upp "sätt maskinen i gång" herr kapten, och tåget ångade med detsamma åstad till Teckomatorp. Jag blef så öfverraskad af den sällsamma lyckan att få skjuts mot hemmet på detta sätt så jag nästan betviflade om jag var vaken, hälsat derför att jag kom direkt från hamnen dit jag kommit med ångaren "Orion" från Göteborg, efter en stormig sjöresa genom kategat som varadt hela natten. Det är just denna händelse, som gör att jag kan så bestämt på dag afgifva tiden för denna min första färd på "teckomatorpståget". Emellertid var der en allmän önskan af kringboende att kunna få en riktig jernvägstation derstädes. Personer som hade inflytande bland ortbefolkningen, isynnerhet Riksdagsmannen Anders Nilsson i Teckomatorp, verkade för väganläggningar på begge sidor om jernvägen, så att det

ACC. N:R **M.11763:90.**

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

dröjde icke länge för än der blef hållplats för af - och påstigande. Detta gjorde att trafiken ständigt ökades och biljetter såldes derifrån till de flesta andra stationerna på denna jernväg. Banvakten som der var plaserad hette Tursson.- Ägaren af jorden rundt om stationen var landtbrukaren Wive Jönsson i Teckomatorp. Han sålde en del byggnadstomter, som voro belägna intill stationen, till flera personer som byggde såväl boningshus som hus till andra ändamål. Den företagsamme gamle landtbrukaren Måns Jönsson i Källs Nöbbelöf lät uppföra ett spannemåls-magasin i tvänne våningar, hvilket byggdes vid vägkorsningen norr om jernvägen utmed den nyanlagda vägen och så nära jernvägsdiket, att det gick för sig att medelst en plankbrygga rulla spannmålssäckarne från magasingafveln direkt på jernvägvagnen som stod på spåret utanför. En f.d. snickare Anders Nilsson satte upp timmer och kolhandel hvilken affär icke lång tid derefter öfvertogs af Nils Larsson som tillökade denna rörelse med en större jernhandel som nu innehafves af M. Bondesson som drifver denna rörelse i ännu större skala, med flera filialer vid andra jernvägstationer med hufvudkontoret i Teckomatorp. En tegelmästare N.Nilsson från Amundtorp vid Norra Möinge köpte hemmanet No.8 gissleberga, hvilket är beläget intill Teckomatorps stationsområde; på egendomen fanns tegellera. Der byggde han tegelbruk och

ACC. N:R M. 11763:91.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

kalkugn och med kraft dref tegelbruksrörelse i ganska stor skala i flera år innan han sålde egendomen och alltsamman som slogs ihop med andra hemman till Teckomatorpsgården år 1890. Denne Nilsson som hade börjat som grofarbetare med, som man kallar, två tumma händer, hade genom flit och sparsamhet arbetat sig upp till välstånd är nu död och begrafven här i Norrhviddinge kyrkogård. En annan person neml. kamrer Carl Linderoth bör hafva största äran af att detta samhälle skridit så långt fram på alla områden. Han kom i tillfälle att i yngre dagar köpa Wive Jönssonska hemmanet det han brukade några års tid under det han på samma gång dref spannmålshandel i förenämde magasin i kompani med sin svåger landtbrukaren P. Assarsson från Kolmagården.

År 1885 blef det fråga om Malmö-Billesholms jernvägen, hvilken blef utstakad att korsa Landskrona - Helsingborg - Eslöf jernvägen just vid Teckomatorp, hvilket förslag gick i fullbordan. Efter detta kom detta sistnämnda samhälle att få stadsliknande anläggningar med salutorg och utstakade byggnadsqvarter med dertillhörande gator. Dessförinnan var anordnad om stationer för såväl, för de, delvis medelst Landstingsbidrag, som enskildas uppoffringar och anslag från kringliggande socknar, ny inrättade Läkaredistrikt och Veterinärläkaredistrikt; efteråt har tillkommit Apothek och Epedemi-

ACC. N:R M. 11763:92.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

sjukhus. Allt är till fördel och nytta för kringliggande bygga  
att få samlat så mycket som möjligt på detta centrala läge  
på ett ungefärligen lika afstånd från kringliggande städerna  
Lund, Landskrona och Eslöf. Der har i många år varit sparbank  
och filiakontor från Malmö Folkbank, numera benämnd "Nordiska  
banken". Förutom den storartade saftstationsanläggningen med  
rörledning för sockersaften i nära två mil som der är från  
Teckomatorp till Säbyholms sockerbruk; fins der även elektrisk  
kraftaktiebolag för Teckomatorpsorten. Grosshandlaren Axel  
Perssons numera aktiebolag, som i normala tider har omsättning  
som förtjenar namnet en milionaaffär och alltid skötts på mön-  
stergillt sätt. Moberg & Josefssons bleckslageriverksamhet är  
väl i denna bransch en af de störste i landet, har äfven sitt  
huvudkontor i Teckomatorp. Der finns Spritförsäljningsaktie-  
bolag och jernvägshotell, dricka och sodavatten bryggeri, fle-  
ra bagerier, garveri, mekanisk verkstad, stenhuggeri, slakta-  
re, barberare, fotografiateljier, trädgårdsmästare, mälta, "fol-  
ketshus" och biografteater, byggmästare, glasmästare och åt-  
skilliga andra mästare i de vanliga yrken samt överflöd af  
handlande i alla möjliga branscher, bilegare och f.d.hemmans-  
egare och så många änkor att det blef fråga om att döpa en ga-  
ta till Enkegatan. Naturligtvis föddes der många småttingar  
som snart blevo skolpliktiga, därför dröjde det icke många år

ACC. N:R M. 11763:93.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

för än ett tidsenligt skolhus blef uppbyggt med åtskilliga salar; dertill erforderliga lärare och lärarinnor äro anställda, mer det torde icke dröja många år för än en större undervisningsanstalt uppstår i Teckomatorp. P.P.

Ett ungt samhälle som har gamla anor är Dösjöbro. Bron är belägen över ena grenen som skall föreställa handtaget på en sax, hvarifrån ån fått namnet: Saxån. Denna jämförelsevis lilla å, i förening med vattendrag, som kommer från den andra grenen, som bildar saxon hästades, påstås spelar en stor roll i Landskrona förträffliga hamn, der ån genomlöper mellan staden och ön Gråen. Derigenom att vattnet, som ständigt strömmar ut, drifver sanden med sig till djupet ute i sundet; således får denne icke tid att lagra sig vid stranden som den annars alltid har benägenhet för.- Dösjöbro är ett gammalt historiskt namn, hvilket förr hette Dysie bro, efter dysiedalen somdet fordom benämndes der detta vattendrag rinner fram nedanför Dagstörpshöjderna. Historien omnämner det och der är äfven i en sten å brokrönet inhugget: här har stått ett fältslag år 1181. Det var emellan Lundabiskoppen och bönderna från Harjagers härad. Wemmenhögshäradsboarne voro nog också med, emedan de ej häller ville godvilligt gå in på att betala de tionden till Kyrka och presterskap som denne biskop (Absalon) fordrade. Hans Härskaror voro öfvermäktiga bönderna, så att dessa måste som det kallas "bita i gräset". Emedan det förhållande



94

som ständigt varit rådande nästan öfverallt på landsbyggden neml. att högts sällan någon flyttade ifrån födelseorten, utan blef om möjligt alltid på platsen der de voro födde föranleder kanske att hvar och en af oss, neml. de som äro födde i dessa trakter, härstamma från dessa bönder, som då fingo blöda på detta slagfält. Således voro dessa våra förfäder i ordets fulla bemärkelse. Fastän denna händelse timade några århundrade innan krutet uppfans, vittnar de ännu öster om bron qvarvarande lämningarne efter forskansningar, att det nog ändå "gått hett under sköldarna till". Man hörde som barn rätt märkliga s.k. folksägner om händelser som stod i förbindelse med detta krig. Biskopshärens öfverbefälhafvare gick det ändå icke riktigt bra för, emedan hans dyrbara ekipage gick förloradt i den dåvarande djupa höl, som befinnes väster om bron, men huru detta tillgick står, så vidt jag vet, ingenstädes beskrifvit, utan detta får man helt och hållet gissa sig till. Förmodligen var der väl ingen (Dösie) bro på den tiden, utan endast ett s.k. vadställe; om kusken kört fel d.v.s. utanför vadet, eller hästarne blefvo skrämda af stridsbullret, är icke godt att veta. I hölen bar det ut och hverken karettan eller hästarne kom upp igen, för den skull har denna höl alltid kallats karett-hölen. Utan tvifvel var det sjelva erkebiskop Apsalons eget ekipage, för han

brukade alltid sjelf föra kommandot, så även i fält. Historien säger om honom: "Denne prelat var icke mindre fältherre, till sjöss och lands, än biskop". Derfor kan man antaga, att det var hans doning, isynnerhet för det allt var så dyrbart; hjulringarne påstods vara af silver liksom hästskorna vore af silfver, men seldonbeslaget och handtagen till karett-dörrarne voro af guld.<sup>\*)</sup> Det påstods till ock med att för många år sedan fanns personer som vid riktigt klart solsken hade sett huru det blänkte och glimmade på bottnen i hölen. Naturligtvis kunde icke detta vara annat än det guld och silver som vid stridstillfället gick förloradt. Det ofantliga djupet, som der sades vara, gjorde att ingen vågade försöka fiska upp dessa dyrbarheterna. Det sades också att någon skulle hafva försökt att mäta djupet med aderton hövälingar och en jernstång som var fäst i ändan af den adertonde hövälingen, men der var så mycket götja att jernstången fastnade deri och även gick förlorad för alltid. Den andra märklige sägen, att alla barn som föddes der på orten voro upphämtade från karett-hölen är här icke många som tror på nuförtiden. Icke förrän det blef jernvägstation vid Dösjöbro har dessförinnan icke åtminstone på 70 år funnits mer än ett en-

---

<sup>\*)</sup> Dylika historier hör till sagans område, men det troddes af många.

ACC. N:R M. 11763:96.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

da hus söder om bron, detta egdes af Årads enka, och låg vid vägen som går mot Karaby. Alla nuvarande byggningar äro uppförda sedan jernvägen kom till stånd, så att der var rätt ödsligt i fordna dagar. Bron var mycket kullrig och obehaglig att köra öfver med torvlassen, emedan man alltid måste af och plocka på det som rystades af vid öfverfarten. Den var äfven svår att befara med långa timmerlass, därför att då vagnskärrorna voro vid var sin sida af bron vidrorde timret den, att det bromsade så att hästarna hade svårt att draga det hela öfver; men detta blef medelst afsjemning, upphöjning och vägens förbreddning vid begge sidor af bron afhulpet år 1882 af Bengt Christensson i Ahlstorp som å enterprenadauktion åtog sig detta nyttiga och nödvändiga arbete.

År 1894 byggdes Landskrona-Käflinge jernvägen, sedan uppfördes vid Dösjöbro den ena husbyggnaden efter den andra vid de befintliga vägarne. Der fins diversehandel, spannmåls och fodervaruaffår, timmerhandel, smedja samt andra yrken representerade, såsom byggmästare, slaktare mfl. industrier, mejeri, bränvinsbränneri samt icke förglömmande delvis statens tobaksmonopol och man kan även räkna med Annelöfs krutbruk emedan en stor del af arbetsbefolkningen, som dertill hör, har sina bostäder vid Dösjöbro. Sparbankens lo-

ACC. N:R M. 11763:97

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

kal, som har namnet Wästa Karaby sparbank, är äfven stationerad i eget nytt välinrättat bankhus med kassavalf och bostad för dess kamrerare, m.m. Från alla fyra väderstrecken stöter der vägar till, så att der är en ganska stor trafik, hälst om man räknar med de många bilar af flera slag, som kommer och går; somliga stannar och somliga kör förbi.

Der är en sund och behaglig plats att bo på, så att samhället kommer nog allttjemt att tillökas, det är min tro! Ifall någon önskar att få reda på mera om Dösjöbro så finns der äfven (Telefon)vexelstation, och då är det bara till att ringa upp.

Förutom detta samhälle, som här är beskrifvit, hvilket är beläget söder om ån, finns även norr om ån förutom tvänne gamla hus ett litet hemman som har det egentliga dösjöbro-namnet, detta har tills för några års tid sedan egts af familjen Berg, allt hvad någon kan minnas. Denna familj bestod af Bergs enka samt tvänne mamseller Berg. De härstammade från s.k. ståndspersoner; hade fördenskull aldrig något umgänge med någon der på orten, utan de, som man kallar, skötte sig sjelfva. De voro ganska förmögna och ärfde hvarandra efter som de vid tämligen hög ålder afledo den ena efter den andra. Syskon barnsbarn som sedan voro arfsberättigade sålde fastigheten till krutbruket, hvars egendom

gränsade der intill. Byggningen, den gamla trelangegården, blef nedrifven och denna stillsamma, tysta och fridfulla plats är nu upplåten till helt annat företag än bostad åt menniskor som ville leva i lugnet. Der är nemligen byggt en dansbana som är till och med öfvertäckt så att den blifver använd i alla väder. Icke är det till nytta för denna ords ungdom, med detta ideliga dansbanenöje hvarje söndag, år ut och år in. De förstöra icke allenast hvad de förtjent, utan även det som är mycket betydelsefullare för dem, deras goda seder, dygd, moral och hälsa; huru länge skall en sådan rörelse få fortgå?

En f.d. Riksdagsman brukade också berätta diverse otroliga historier isynnerhet från sin riksdagstid, hvilket var i början af 1840 talet. Han påstod sig vara vän och (på tumannahand) bror med sjelfva kungen och ofta anlita att biträda vid rådet då särskilt viktiga frågor skulle afhandlas. Jag mins särskilt en gång, berättade han, då icke rådsherrarna ville detsamma som kungen, att jag fick befallning att jag genast skulle komma, jag gick så fort jag kunde och när jag trädde in om dörren i rådsalen, sa kungen: de va bra du kom för di e rent galena, di sätter sig på tvärt emot allt hvad jag vill. Jaså! sade jag.— De första jag gjorde var, att jag slog knytnäven i rådsbordet så papper, pennar och bläckhus flög ikring, också sade jag veden i inte hud, ha inte ni så-

väl som jag och alla hans öfrige undersåter svurit hans majts konungen trohetseden, ni måtte skäms och sätta eder emot allting. Viljen ni icke ändra edra beslut, så skall här blifva annat af; jag och alla mina ståndskamrater reser te våra hem och de i morgon dag, jag undrar hvad ni sedan vill göra då ni icke har bondståndet bak ryggen, edra fähundar. Då de fick tänkt sig om litet grand bad de både kungen och mig om ursäkt, och de erkände att de hade feladt, och de tackade mig för jag ställt det på det rätta viset.

En annan gång kom också en stafett från kongen att jag skulle komma upp till honom genast. Vad står nu på igen, tänkte jag, rådet är ju icke samlat vid denna tiden på dagen. Jag gick naturligtvis till slottet; då jag kom in till kungen sade han: jag leds vid så förfärligt, så att jag inte vet hvad jag skall ta mig till, jag e så trött af detta regerandet, så du kan icke tro det.— Brukar Du icke spela kort frågade jag, kan du spela fyramanna tolfva så är det ett treffligt tidsfördrif, ifall du icke kan, så är det snart lärt. Det spelet har jag aldrig sett eller hört omtalas, skall der vara fyra personer till det, så får jag låta kalla in ett par hofherrar, som också kom ögonblickligen. Dessa kände icke heller till detta spelet, men de voro alla tre bra "nemmla" till att lära, så vi hade icke spelat det mer

ACC. N:R M. 11763:100.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

än ett par "omlaver" för än de kunde alla hyssen, de va spader en velle ha när en spottade, klöfver när en ref sig i "hoeded", hjerter när en tog handen upp till hjertat och ruter när en titta mot fönstern. Der blef ett förfärligt skratt när det markerades och det då misslyckades, att medspelaren icke hade kort, att han kunde svara med färgen, så att Kronprinsen, som hade sitt rum straxt intill, hörde att vi hade roligt, hvarpå han kom också in för att se vad vi tog oss till. Han ville också lära att spela tolfva och då lät jag honom få mina kort och de gick ganska bra för honom också, men så gafs der på nytt och han samelerade ihop korten, så sa han: farbror kom och se sådana kort. Jag blef rent förvånad så jag skrek till: de var en kong te a ha spar. Han hade fått alla spaderna; han hade utspelet och han tog hvart enda spel, gjorde rab på egen hand.- Var det icke besynnerligt? En annan gång fick jag befallning att genast komma upp till kungen. Hvad står nu på, tänkte jag, men det är så brådt om. Då jag trädde in frågade kungen aldri först om jag kunde köra hästar. Åja, sade jag, jag är ju född bonde, så att det vore väl skam om jag icke det kunde, helst som jag är valdt till riskdagsman i bondeståndet. De e bra sa kungen. Du släpper att köra spann för vi skola icke hafva mera än två hästar för hvarje släda. Vad för något, säger ers majts släda? det är ju mitt



ACC. N:R M. 11763:101.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

i varmaste sommarn. Han skrattade och sade endast gå ned vid logårdstrappan, så får du se att det låter sig göra. Hvad fick jag se, jo ett halft tju med kungl. stallets hästar förspända slädar och snö bredt ut på gatan i passeligt spårvidd. Drömmer jag eller är jag vaken tänkte jag. Kungen såg hur för lägen jag var, varpå han sade: smaka på snön så förstår du nog om vi kunna köra i släde även om sommarn. Det var pudersocker som var spredt ut på gatan. Då kunde jag icke underlåta att säga till honom så goda vänner vi än vore, att det gick icke an att på detta sätt misshushålla med statens medel. Jag fick genast svar att det var icke varken riksdagsmännen eller staten som bekostade detta nöje, utan alltsammans består af en gammal skolkamrat som nu blifvit en rik sjökapten och seglat hit för att hälsa på mig, då han ville visa huru rik han var, och göra mig den stora äran att bjuda på ett litet slädparti mitt om sommarn, - d.v.s. han hade hela fartyget fullastadt af socker.- så att han hade god råd dertill. Nu är det bara fråga om att ordna huru vi skola köra, jag har just tillkallat dig hertill. Skall jag hafva den höga äran så skall der nog blifva någon råd. Nu kör du före som är kung, så kommer jag dernäst, sen kan de andra komma efter allt efter som de blifva färdiga; hvar känner i alla fall sin rang.

En gång då en ungdomsbekant kom i något ärende till

ACC. N:R M. 11763:102.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Riksdagsmannen blef denne så glad att han visste icke hvad han skulle ta sig till. Han yttrade: då jag fått besök af en så kärkommen främmande som du är, så skall jag öppna en vinflaska som jag fått af min vän och bror sjelfva Hans Majt: Konungen som döder är,- jag hade annars bestämt att den skulle stå orörd i min tid, men sedan drickas på mitt graföl. Derfor att den nu stått der i snart trettio år, kan det vara länge nog och jag öppnar den nu; så skedde, korken drogs upp och en lefvande fluga följde med vinet i det en glaset och låg och spratlade i vinet. Då den främmande såg detta skrattade han och sade: de va en satans fluga så seglifvad som har kunnat stått sig i den korkade flaskan i en så lång tid. Detta tyckte han stötte för mycket på omöjlighet; åtminstone hvad tiden beträffade. Ja, sade Riksdagsmannen, jag får be om ursäkt, för jag har visst tagit fel på flaskor, vi hade, som du kanske sport, bröllop här om dan och det slår icke fel utan jag har fått fatt i en af de flaskorna som blef öfver af bröllopsvinet, därför att det var samma sorts vin, så var det snart till, men kan väl vara lika bra för det. Jojo men, då dricker vi de nygiftes skål, ja skål då! lycka till med din sons parti, men oss emellan sagt, blifver det icke till hinder för hans framgång i sina studier att han råkade ut för denna giftermålshistoria. Hon skiljde sig ju från den

ACC. N:R M. 11763:103.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

hon var gift med och höll sig till din son eller han till henne, hvilket man vill säga. Jag tyckte det var synd om honom, som alltid skött sig så bra, att han skulle råka ut för fruntimmer på så sätt. Du skall få se att han härefter icke får sådan framgång som han haft hitintills. Å de skall du icke tro, det blifver tvärtom: för de store upptar sådant som en merit. Under hans riksdagsmannatid blef han af en kamrat ifrån Östergötland tillfrågad om huru stort landtbruk han hade, om jordens beskaffenhet m.m.- han hade hört att der öfverallt skulle vara god jord och att Skåne täflade med östergötland om de största och bästa bondehemman. Detta skall du få besked om straxt; mitt hemman är hverken af de största eller minsta. Der tillhör åtthundra tunnland, men så är det af Skånes bördigaste jord uppe på söderåsen. Så ville han också ha reda på huru stor hans ladugårdsbesättning var, då svarade han: detta kan jag visst icke säga, för detta vexlar dagligen. Der säljes och slaktas undan och der födes kalfvar ständigt nästan hvarje dag, men de står uppbundna i tvänne rader vid hvar sin sida om foderbordet. Så många är der, att om man står vid ena ändan och ser bort mot den andra der sjelfva "dromlingen" står och denne då ser ut som en spädkalf, så kan du sjelf derefter bedöma ungefärligen huru många der är.

Då man vill reflektera öfver de förändringar som allt-

ACC. N:R M. 11763: 104.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

jemt försiggår, äro vissa perioder i den framfarna tiden mera skjönbara än andra i detta afseende.

Har en jernvägsanläggning kommit till stånd, eller någon s.k. epokgörande ny uppfinning blifvit gjord och kommit i bruk hos allmänheten, har åtskilliga rätt betydliga saker och ting på jämförelsevis ganska kort tid genomgått stora förändringar.

Jag vill härnedan omnämna de förändringar som skett på de sednaste 60 åren med t.ex. lyset; uppvärmnings eller eldningsoliket förr och nu; tröskningen af säden; rotfruktsodlingen; linodlingen, dess beredning; tobaksodlingen; de förändrade betalningssätten för verkställda arbeten; hälftensbruk m.m.

Här på denna ort köptes icke alls några stenkol att användas till hverken köket eller för uppvärmning af bostäderna för än i medio af 1860 talet, utan det var nästan uteslutande torf som åtgick i stora mängder för dessa ändamål. Belysningen utgjordes af dels hemmastöpta talgljus i boningsrummen, dels af tranlampor i kök och uthus d.v.s. stallar och loger der slagtröskning pågick den mörka årstiden. Talgen till ljusen var fårtalj, som de hade så att säga oköpan- de, tranen däremot måste köpas i någon handelsbutik, denna sistnämnde vara räknades som en dyrbar artikel, hvilken på

ACC. N:R M. 11763:105

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

många ställen benämndes med ordet "seelse". Salt och tran det var oundgängliga handelsvaror som måste köpas, deremot kläder, råmaterial till skodon och flere andra ting kunde beredas i hemmen. Dessa lysemetoder hörde till de bleka ljusen, hvilka försvunno då fotogenen och skruflamporna kom till användning för allmänheten, och detta skedde på slutet af 1860 talet.

Eldning med torf upphörde så småningom vid samma tid, men sedan Helsingborg-Landskrona-Eslöfsjernvägen var kommen till, var det lättare att anskaffa stenkol som nästan med ens användes i alla hem, och eldning med torf blef helt och hållet slut nästan öfverallt och väl var det, ty det blef allt svårare att anskaffa sådan till drägligt pris.

Jag vill beskriva huru det tillgick med denna sak: Det var förenadt med mycket mödosamt och ansträngande arbete att få, såsom det brukades på denna orten, "mossadt" upp, denna på den tiden outhärliga eldebrantorfven - det hette ju: "junken är halfva födan" - den måste anskaffas, kosta vad det ville.

Då man slutat allt vårarbete d.v.s. tillsådt, så var det att söka till, att så fort sig göra lät, börja att "mossa", ju förr desto bättre blef torfen ansågs det alltid, därför i slutet af maj månad var det tid för detta arbete. Land-

ACC. N:R M. 11763:106.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

brukarne och andra som kunde, köpte rättigheten af torfjords-  
egarne, att få sjelfve arbeta upp torfjorden i det af egarne  
anvisade befintliga mosskiftet. Tillrustningen af ett godt  
matskrin verkställdes i hemmit dagen innan man skulle åstad.  
Emedan allt var lassadt - börer, spadar, skoffor och hackor  
m.m. - om eftermiddagen innan affärden skedde, kunde man fara  
den tiden som var bestämt till sednast 4 tiden på morgonen  
derpå, men dessförinnan åts en bastant frukost med tillhörande  
ett par snapsar och kaffegök efteråt. Då voro alla både  
vakna och tillräkligt upplifvade, så att der var merändelst  
någon som stämde upp och sjung en visa vid affärden, om ingen  
annan, så sjung husar Anders Malmger: " den förste gång guld-  
tärningen, guldätärningen på taffelbordet sprag och sköna jung-  
frun tappade och liten båtsman vann, hej sjung hopp fallera,  
för sjung hopp etc." När man då nått fram till bestämmelse-  
orten, så var det till att taga skor och strumpor af sig och  
börja arbetet i den kalla grafven, vatten skulle till då torf-  
jorden skulle bearbetas, dels slås sönder med spada och hacka  
dels stampas med fötterna och så färdigt att med skoffer las-  
sas i rullbåronna samt i dessa transporteras upp till den s.k.  
sättebacken der den vidare med klappjern, som sköttes vanli-  
gast af ett par raska fruntimmer, utjemnas och "rissas" d.v.s.  
delas i rutor, aflånga stycken som dermed bildades, vid luft-

ACC. N:R M.11763:107.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

torkningen deraf i hvar och en torfs storlek. Raster togs allt som oftast då bränvinsflaska och dricka legeln anlitas öfver lag. Men när det blef middag var mossaskrinets innehåll kommit i dagen. Der var nybakadt hemmasiktat s.k. kackelbröd, smör och ost, kokt skinka, rökt lammalår, kokta ägg i tjogvis, en stor mängd pannekakor och dertill lingon sylt samt diverse korf att lägga på till smörgåsen. Medafton åts af ofvan uppräknade sorter, hvilket man sjelf ville välja, sedan arbetades oafbrutet till hästarne kom och det var icke förr än vid åtta tiden, men sedan bar det af i god fart, under hemresan sjungs och hurrades hvar man drog fram, vid hemkomsten var kvälsmaten serverad, den man äfven åt med god abtit, efteråt var det gökar och toddi; det hette ju "måsa gille". Då berättades det diverse historier om huru det stundom tillgått på fordna mossaturer. Om klockaredimman, om västgöten som höll på att blifva tröttkörd o.s.v. Kantor Gullberg i Norrhviddinge skulle en gång mossas i Ahlstorp. Han hade tillrustat som andra, folket som var budad till hjälp med arbetet, var kommit i tid, åt frukost etc. men det började småregna, så att det såg tvifvelaktigt ut om det skulle löna sig att ge sig i väg, men klockaren påstod att det var blott en dimma, som snart satte sig då det blef dager. Emellertid körde sällskapet åstad till mossen därför att klocka-



ACC. N:R M. 11763:108.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

ren höll alltjemt på att det var blott en dimma. Regnet tilltog så att när de nådde till arbetsplatsen egde ingen af dem en torr tråd på sig, men klockarn försäkrade att det endast var en dimma, om de bara väntade till solen kom litet upp på himlen så satte snart dimman sig. De väntade på torkväder till middag, åt, vilade middag, väntade till medaftron, åt och vilade sig, väntade på hästarne medan det fortsatte att regna, när då hästarne vid 8-te tiden som vanligt kom för att draga dem hem igen hade ändligen dimman satt sig. De reste hem till Gullberg och åt kvälsmat m.m. men han slapp att betala någon daglön, därför att alla tyckte att ingen hade förtjent någon.

När västgöten Johannes Hedin skulle hjälpa till att rulla i mossen tänkte alla, hur skall han kunna reda sig, som är alls icke van vid sådant arbete; det gick också derefter. I grafven ville det alls icke bära sig, som han först försökte, emedan han icke ville stå barfött kunde det ju alls icke gå, han försökte då att rulla med rullebåren, men der var ingen som passa honom, han skrittade omkull flera gånger på den branta hällan han skulle uppåt med båren full af torvdyn och nedför ville det gå förfort. Mosskiftet hette "Norra Wäla", detta hade han hört, men mindes icke riktigt detta namn, ty då de satt sig på vagnen, och skulle resa, sade han: Nu adjö med Norra värra, gud låte mig aldrig komma här märra.- En som hette Jonas som

ACC. N:R M. 11763:109.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

gaf sig af barfött från hemmet fick frågan, du som är alltid barfött när du skall till mossen är kanske född barfött? svarade han: a de e ja väl ente.

Nu är det värsta arbetet undanstökadt, efter som torfven torkar skall den passas med vändning och stackning d.v.s. den skall "kullas" upp i små pyramider för att den skall blifva riktigt torr, men detta arbete är alls icke ansträngande. Sedan är det hemforslingen, detta fordrar både lång tid och mycket arbete, emedan man sällan kunde köra mera än en resa om dagen. För dem som sjelfve hade hästar vore det icke så svårt som för de som skulle anlita hjälp härvidlag af andra. Handverkare och husmän måste göra 2-ne höstdagsverk för hvarje skjuts efter torf; då de vanligast hade att hämta 6 a 7 lass blef det 14 dagsverke. Mindre än tvänne kunde det heller icke vara för hvarje skjuts, emedan drängens dag som åtgick till att köra hästarne blef qvittad återstod egentligen icke mer än ett dagsverk i netto för hästegaren att räkna. Men på den tiden fans hvarken slottermaskin eller sjelfafläggare långt mindre bindare utan allt skulle huggas med lie, därför var liemannen i de dager eftersökt och högt värderad af dem som var i behof af hans hjälp. Landbrukarne och de arbetare som kunde biträda vid höstarbetet voro mera beroende af hvarandra då än nu; såväl hästskjuts för alla transporter och handkraft

ACC. N:R M. 11763:110.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

för allt arbete var alltid af behovet påkallad, nu har jernvägar och på sednaste tid automobiler och syklor ombesörjt all transport och maskinerna sköter största delen af allt arbete.

På denna ort odlades omskrifne tid lin i icke så liten omfattning, dels för att i egna hem bearbeta till kläder och duktyg, dels låta andra, mot dagsverk, få sålt åtskilliga koppar linfrö för samma ändamål, bomullen var på den tiden icke alls kommit i bruk hvarken i städer eller på landsbygden. Således tog denna odling mycken tid och arbete i anspråk öfverallt här på trakten. Skulle det blifva något med skörden, måste linfröet sås i väl tillredd och god jord, men då kunde man också få se under blomningstiden vackra "höraland". Då linnen blef mogen skulle den "ruskas" d.v.s. dragas upp med rötterna, stå i rader "hovar" tills - "kneflet" - (fröhusen) voro torra, och då med detsamma inbergas och repas af på en s.k. "hörareva" för att få fröt ifrån, sedan åktes det som benämndes - "hör"-linnen ut på en afsides stubbåker der som inga kreatur fick vara, för att utbredas så att tågorna kunde skiljas från den som man kallade indre skäfven som rutnade under utbredningstiden. Somliga brukade binda linen i kärfva och dränka den i något stillastående vatten för att genomgå samma förruttnelseprocess neml. att få skiljt tågorna från skäfven.- När detta

ACC. N:R

M. 11763:III.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

var gjort skulle den ytterligare torkas i en hytt benämnd "brydestuga". Der eldades i en särskilt ugn som benämndes gallt, hvilken var placerad så, att det var väl sorgt för att icke den kunde komma i beröring med den särdeles lätt antända limnen; det tog flera timmar innan det blef färdigt för att bråkas eller "brydas" som det benämndes. Under torkningstiden d.v.s. då eldningen pågick var der alldeles tät att icke den ringaste rök kunde komma ut ur det rummet der linnin var ställd till torkning för än den var färdig till bråkning, då togs ut en plugg som var satt i ett hål å gaveln der röken genast virflade ut, så gick det för sig att komma in och "taga ut". Då blef der lif och rörelse i brydestugan, hvar och en fick sitt fång lin att bråka och det skulle ske i rapphet medan den var varm, då gick det lättast att sjelja tågorna från skäven. Wisor sjöngs och historier berättades af de mest "skrabiösaste" slag. I brydestugan eller bastuan, der var åtskilligt tillåtet, som icke fick förekomma annorstädes. Sedan ställdes till "skättegille" då alla byns qvinnor budades till detta arbete detta verkställdes på en loga, och på den tiden var det icke svårt att få samladt en 10 å 12 stycken husqvinner vid sådana tillfälle. Någon vidare hög betalning var det icke fråga om utan det var mest för att komma tillsamman för att må godt, också meddela sig med hvarandra om allt gammal och nytt. Många

visor sjöngs också vid sådana tillfälle. Efteråt skulle linnen häcklas hvilket göromål oftast sköttes af ställets egna qvinfolk. Derefter var det färdigt att spinnas en del - det bästa kallades linngarn, det öfriga blåersgarn (blångarn) det sämsta var skektefallsgarn.

Nu var sommar- och allt höstarbete fulländat. Sedan(hette det upp med pläjelen och in med väfven, ut med rocken och in med pläfven) Detta gamla rim gälde egentligen efter slutat vinterarbete, emedan det lät så: "Ut med rocken och in med väfven, upp med pläjelen och in med pläfven "för" tredje torsdagen i tor, träder tranan på skånsker jor.")

= Äfven ofvannämnde efterhöstgöromålen voro undanstökade var det årsslaktet som återstod innan man, som det sades, kom riktigt inro, emedan detta tog flera dagar innan detta blef färdigt med saltning och inpackning som det skulle vara. Antal djur som slaktades var naturligtvis beroende af hushållets storlek. Ett hemman med 60 a 70 Tnld egendom slaktades två á tre stycken svnin på minst 150 kg pr st., 7 á 8 st. lam; omkring 10 st.gäss, stundom äfven ett litet fåkrek. Det togs alltid så mycket, att det säkert skulle räcka till nästa års slaktetid, som alltid var i oktober månad. Höstplöjningen, som nu anses så nödvändig, åsidosattes nästan helt och hållet, dels därför att man skulle tillvarataga det s.k. afradsbetet, dels ansågs det



ACC. N:R M. 11763: //3.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

öfverflödigt och att det vore enklare att så i den nyplöjda jorden om vårarne. Afradsbetet värderades högt, ty, spillsäden som grodde och spirade upp gaf särdeles fet och god mjölk och det eftersökta afradssmöret, som packades ner i stenkrukor för att förvaras till jul och andra högtidstillfälle. Nu kunde vinterarbetet börgas riktigt riktigt med allvar. Drängarne gjorde i ordning sina plejlar, fick nytt ålskin att binda slagan - slavlen - fast i skaftet - handolen - för hade mössen kommit åt det gamla var det säkert afbitet. Den lilla tiden der var till jul gick trösket skarpast; då var det till att börja i ottan vid 4-tiden om morgnarne och forsera arbetet så mycket sig göra lät, därför att icke råttorna skulle förstöra för mycket af den inbergade grödan. Ottemat åts vid 5 tiden inne i stugan der familjen hade sitt sofrum. Denna mat var i ordning gjord af matmodern kvällen innan och ställde i bordlådan, som utdrogs af tröskemännen sjelfe för egenhändig servering af dess innehåll hvilket förtärdes i största tysthet, så icke de som lågo och sof skulle vakna och dymedelst störas i sin vila. Då tröskemännen gick ut hade en af dem åliggande att "knabba" på fönstern der pigorna lågo för att väcka på dem för att gå och mjölka, och sedermera elda upp i stuga och kök för frukostens iordningställande. Endast nödig tid för måltidernas intagande eljest pågick tröskningsarbetet oafbrutet

ACC. N:R **M.11763:114.**

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

från morgonen allt intill qväll, så länge det var möjligt att se vid dagsljus.

Spinnrockarne sattes äfven i gång om morgnarne efter verkställd mjölkning, och der spanns från morgon till qväll ända till tiotiden, då var det "sängdags" för alla af familjemedlemmarne, då fingo äfven pigorna gå till sängs, men dessförinnan skulle en af dem röra omkring i kakelugnen och som det hette "fästa varmen". Under hela vintern, med undantag af jultiden då der hverken tröskades eller spanns, pågick samma arbete oafbrutet ända till våren nalkades, då var det i allmänhet uttröskadt samt äfven spunnet så mycket garn som var påräknadt der skulle åtgå till ett visst antal linneråckor. Då rimmades "Tredja torsdagen i tor, träder tranan på skånsker jor". Då är det: "upp med pläjelen och ut med pläfven ut med spinnrocken och in med väfven".

Så snart det sig göra lät skulle vårarbetet taga sin början, d.v.s. då kälen någorlunda var gått ur jorden, om det i öfrigt icke var just så tjenligt togs icke så noga hänsyn till. Om det var möjligt, skulle man helst vara igång med vårarbetet i slutet af mars månad; kunde man bara köra trenne fåror i mars finge man en "runger" vår, d.v.s. man kunde då med lätthet hinna med vårarbetet. På ett och annat ställe var ännu i medio af 18-de århundradet, vissa vidskepligheter i bruk: nemligen



första gång på våren när dragarne skulle föras till arbete på jorden trakterades de med julabröd, som var förvarad sedan julkaket i och för detta ändamål; också lades invid dörrtröskel der djuren skulle pasera ut igenom en knif eller sax eller annat jern som man var förvissad om innehöll stål, så att de ovilkorligen skulle streta öfver stålet; på samma gång kastades en handfull salt öfver djuren, sedan kunde icke några hexkonster hafva makt med dem, att derigenom vårbruket skulle blifva förhindradt.- Wårarbetet var förenadt med mycket mödosamt och ansträngande arbete för både folk och kreatur. Det var närmare 18 än 8 timmars arbetsdag på den tiden; hälst då det var tid att så korn, i medio af juni månad var det den vanligaste tiden, och detta skulle "yrkas" köras med med åder, då var dett brådt om så det förslog. På större ställen der icke husbonden sjelf sådde ut sädem skulle gårdsdrängen göra det på de tider da hans hästar betades, nemligen om morgnarna bittida innan drifningen börjat samt om middagen i stället för middags vilan, som de öfriga drängarne hade förmånen att tillgodogöra sig, men han måste då så undan till "nedyrkningen". Han fick ärligt förtjena både lönen och titeln gårdsdräng.

I stugan gick väfskytteln utan afbrott från morgon till kväll, ty vid måltidernas intagande var der icke ens uppehåll, ty då gick mor sjelf, ifall icke minst-pigan kunde, i väfven

ACC. N:R M. 11763:116.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

tills sjelfva pigan hade undanskött med "madnad" och allt annat som hon nödvändigt behöfde syssla om med tillhörande hennes göromål som störst piga. Då det pågick så någon tid blef der snart flera stycken räckor färdigväfda. En underlig sed var, att då någon främmande kom, isynnerhet om det var en qvinna, då der var litet igen på "refven" väfbommen, skulle denne trampa högt och på samma gång ropa: rätt skäl och högt skäl, annars hände det att det icke lyckades bra men måste räcka som oftast var färdig varpad att genast solvas "och slå i sked" och sedah fortsätta på samma vis tills det blifvit så många räckor att det lönade sig att lägga på blekan - En särskilt liten engsmark, hälst i närheten af byggningarne - der räckorna utlades för att ständigt vara i sol och regn. Der var uppfört ett litet sjul af lekte, täckt med långhalm presis så stort att tvänne menniskor kunde krypa in och lägga sig. Detta kallades för "blekebod", som någon skulle ligga i om nätterna för att vakta de dyrbara linnerockarna. Drängarne betrodde knappast till denna vakttjenstgöring emedan de ansågs icke så "lyhörda" så det förslog, utan detta var pigornas previlegium att sjelfve få ligga och passa räckorna som de sjelfve hade gjort ihop. Wille de tillåta att deras fästemannan också kom och hälsa på dem var det helt och hållet deras egen sak, endast om hunden, som var bunden i hundköjan der invid, kunde tystas så var der

aldrig någon som hade någon aning om sådana nattliga besök. När blekningen var tillräcklig, att räckorna hade fått "nock" så togs de upp för allvar och packades ner i kister och skåp att förvaras för kommande behof. Dessa ofvan omtalade eller beskrifna göromål voro fullt i bruk på 1860 talet, men sedan ha de flesta om icke alla dessa arbeten upphört så småningom allt mer och mer, efter som alla slags maskiner nu snart öfvertagit allt handarbete och sockerbetsodlingen samt annan rotfruktsodling upptagit så mycken tid som disponerades af tjänstefolket och mera dertill.

Alla de ordinarie göromålen voro nu fulländade så kommo de extra ordinarie ärenden, som voro lika nödvändiga att påakta i tid, såsom hemhämtningen af eldbranden från mosse och skog, drifva, "bryta upp" sommarträden, köra ut gödseln på den m.m. innan höhösten tog sin början. När detta arbete väl vart kommit i gång, så viste man icke af det för än rågen började ljusna, och sedan gällde det att hålla vasst, som det hette, och hugga med lia o.s.v.

Andra gamla bruk här på landsbyggden, som nu helt och hållet upphört, var att vissa handtverkare, egentligen skräddare och skomakare kommo till landtbrukarehemmen och utöfvade sina yrken; man kan med rätta påstå att de gjorde mera arbete på detta sätt borte, på den tiden, än i den s.k.verkstaden i

ACC. N:R M.11763:118.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

sina hem. De foro året rundt i från det ena stället till det andra med sina gesäller och lärningar, fyra à fem stycken i sällskap isynnerhet skräddarna, skomakarna voro sällan mera än tre stycken. Kläder skulle till af flera slag, icke allenast till familjmedlemmarna utan alla tjenarna: både drängar, pigor och pojkar som oftast hade kläder i lön. Somliga saker var der ackorderadt om vid städjetillfället, somliga ting i klädesväg skulle deremot lämnas enligt gammalt bruk, såsom hvars en fårskinspäls och "tväsköftabyxor" till drängar och pågar, detta ingick aldrig i något ackord och den piga som icke fick en ny verkensklädning och ett par linntyg extra skulle hafva skött sig dåligt. Allt syddes af skräddarne, någon sömmerska hade man aldrig sett på den tiden. Mäster var mycket sträng, såg noga upp med lärningarne, stack och nöp dem ifall de icke skötte sig rätt, de fingo aldrig under arbetstiden hålla något samtal eller säga något, så framt det icke gälde någon fråga rörande arbetet, och då fick detta ske så tyst som möjligt. Det var minst tvänne gånger årligen att skräddarne behöfdes. När kostymerna voro proffärdiga så skulle naturligtvis profvas; detta skulle alltid ske vid tillfälle då middagen var hållen för att se om byxorna voro stora nog öfver magen påstod skräddaren på skämt förstås, men det var egentligen därför att icke någon arbetstid skulle spillas. När då kläderna voro alldeles

ACC. N:R M. 11763:119.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

färdiga och pressade, så skedde slutprofningen, då gällde det om de passade till allas belåtenhet, det de vanligtvis gjorde och skräddaren fick beröm och tack med handslag som fortsattes till samtliga skräddarne, till och med den minste lärgossen skulle aftackas på samma sätt, då sade mästaren: slit dem med hälsan och mäst i gille; ofta var der någon närvarande som kunde lyfta den nyklädde, då sådant kunde ske skulle der bjudas brännvin öfver lag och de som hade de nya kläderna på för första gången, skulle ovilkorligen taga rent af, för då hade de det goda med sig att der trufdes aldrig löss i de kläderna. Emedan skrädderiyrket icke kräfde så särdeles stora kroppskrafter förekom det ganska ofta att skräddaren var något skavank, klen eller liten till vexten. Det hette ju i den gamla visan. "Det gläder mig af hjertans grund att femton skräddare väger ett pund, med nål och tråd och pressejernet ofvanpå," etc.etc. Fast han icke var synneligt stor, hände det icke så sällan, att skräddaren gaf sig till husar, ja till och med blef somliga, som vore långa nog, soldater. Kunde det lyckas för honom att blifva militär egde han rättighet att låta munstackarna vexas, skaffade sig polsonger, ja till och med låta skägget vexas i hela ansiktet; ett annat privilegium som äfven medföljde krigareyrket var att han vänjde sig vid att busa tobak.- För sevilla personer passade det rakt icke, verken

(Civila)

119  
"med sax och med  
vax, med nål och  
med tråd, med press-  
järn vid sidan och  
kyllingen på."

2. 2. 1.



ACC. N:R M. 11763:20.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

låta skägget vexe eller att bossa tobak.

Så var det skomakareyrket jag skulle något beskrifva, om huru detta bedrefs för 70 a 80 års tid sedan. Då de kommo till bondgårdarne, som ofta skedde, hade de sin platts vid nederse bordändan der de stälde sin s.k. disk som de sutto i kring, deremot skräddaren satt alltid vid öfversta bordsändan. Det var förstås alltid vid långbordet i storstugan dessa handtverkare hade sina platser. Vid måltidstiderna pöckades doningarne undan emedan alla, såväl husets (alla) familjemedlemmar som tjenarna och handtverkarne, åto gemensamt vid samma bord, så vidt der blef platts.

Skomakarens anseende, såsom i karhäftighet, stod främst emedan detta yrke lärdes af äfven personer som voro stora och kraftiga till vexten; förutom skodon till alla, såväl stora som små, skulle sys och lagas seldon ty sadelmakeriyrket var på den tiden öfverlåtet till skomakaren. Han var äfven mycket afhållen som höstakarl; under den årstiden var han alltid behjelpig att få bergat kundernas gröda, var fördenskull alltid den förnämste på höstagillet. Under höstatiden var det sällan skomakeriet sköttes så framt att väderleken icke lade hinder i vägen för höstaarbetet.

En annan handtverkare, som i urminnestider varit här på landsbyggden var bysmeden och denne var ett strå vassare än

ACC. N:R M. 11763:121

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

skräddaren och skomakaren att ingifva ett slags respekt bland allmänheten, emedan han icke allenast kunde göra goda eggjern, såsom yxor, knifvar m.m. som der användes stål till, utan han var äfven kunnig i mångt och mycket annat, såsom bota tandverk d.v.s. draga ut tänder som det var ondt i. I detta yrke voro smederna mycket praktiserade. Här var icke verken på land eller i stad på den tiden - för 70 à 80 år sedan - några andra tandläkare, utan det var Svensmed, Persmed och Andersmed, som alla voro ansedde som duktiga tandutdragare.

En och annan smed hade äfven rykte om sig att vara litet trollkarl. Genom att hafva ingått någotslags förbund med en viss "pottentat" hade de förvärfvat kunskap att göra litet af hvarje "hux pux" som det hette, hvilket gjorde dem mycket respekterade af den okunnige och lättrogna allmänheten.- De hade t.ex. lärt att "smida ut" ögonen på folk d.v.s. på deras ovänner och andra för dem misshagliga personer och detta skulle nemligen gått så till, att smeden skulle stå alldeles naken i sin smedja trenne torsdagsnätter å rad, smida och slå icke på jern eller stål utan på en trädsticka, så att denna blef alldeles sönderbultad innan den kastades i elden, men då i samma ögonblick flög ögat ut på delinqventen om denne var än så långt bort boende; och denne stackare blef enögd i hela sin lifstid. Det påstods att det fans smeder som voro



ACC. N:R M. 11763:122.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

så förfallne att de läto lega sig, mot hög betalning, att de gjorde detta förfärliga brott för äfven andra personer som på detta sätt ville hämnas mot någon. De gamle som berättade detta besynnerliga och otroliga påhitt hvilket lefvat i folktraditionen århundraden, hade förstås alldrig sjelfve sett någon med utsmidt öga, utan bara hört omtalas det af sina förfäder.

De andra yrkena som folket här på landsbygden vore i beröring med närmast de förut omskrifvne vore snickare och murare. Dessa begge yrken vore i äldre tider, och är ännu, ofta förenade, således utöfvas af en och samma person neml. byggmästaren. På den gamle tiden d.v.s. i början och till mediet af förra århundradet, var det högst sällan att det fanns någon, som lärt sig dessa yrken på annat sätt än genom egen praktik här på landsbygden. Ofta var det sådana hvilka tjenat som störst dräng och i huggeboden medelst att slöjda diverse åkerbruksredskap, som på den tiden alltid vore af trä, blefvo derigenom stundom rätt dugliga snickare, som kunde förfärdiga hvarjehanda meubler till husbehof. Hade han dessutom litet insigt i byggnadskons kunde han lära sig att "hugga till" timran och sätta upp en länga om så erfordrades. Dessa byggnader benämndes korsvirkeshus och kunde stå i alla väder, måhända ett och annat sådant hus ännu står qvar i dessa bygder. Mureriet

ACC. N:R M. 11763:123.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

ansågs alls icke för att vara någon konst, emedan det hette "der som icke stenen passar passer leret". Så var det bara att smörja på och täta å alla hål der det behöfdes. Dessa korsvirkeshus underhölls på så sätt att timret d.v.s. stolpar och löshult beströks med röd färg och väggarne som merändels vore s.k. "kleneväggar" vitmenades med handslagen kalk, för det mästa en gång årligen. Det hände visserligen att väggarne å boningslängan blefvo murade mellan timret för att det skulle se treffligare ut, men äfven detta murningsarbetet var af så enkel beskaffenhet att snart sagt hvem som häls kunde göra det förutom att derpå hafva vågat den ringaste lärdom.

Då de egentliga yrkesmurarne behöfde anlitas, var för att få eldstäder och skorstensrör gjorda så att icke man skulle få anmärkning af skorstensgranskarna för brandförsäkrings skull; äfven för murning af bakungnar sedan det gamla sättet att sjelfve "slå" dessa af rå lera. Detta sätt att uppföra bakungnar var rätt egendomligt och enkelt nog, hvilket sköttes af husets eget folk och tillgick på så sätt: att "lerättra" utsattes och tillstampades af hästar tills leran blef seg, så att den hängde tillsammans, så bars den, eller rullades, in med rullbår till plattsen, som vanligast var midt för köket dels i ytterväggen, dels (till största delen)

utanför, i trädgården, der den för utrymmets skull skulle uppföras; der slogs denna byggnadsmaterial ihop till en bakugn som fick formen af en bikupa; den var mycket masif i s.k. väggen, så att den höll varmen länge och hade rykte om sig att den alltid bakade bra. Denna särskilta byggning, som gick ut förbi stuglängväggen, var alltid öfvertäckt med ett s.k. bakungsskjul. Slagan hvarmed leran bearbetades till bakungen hade likhet med en sabelklinga eller ett schekteträd, hvilket hugg den ihop som om den varit gjuten; med detta redskap huggs den hemm och slät både innantill och utanpå. Under ungnen var lagder djup grund af gästen, så att icke der var någon risk för att starka vintrar skulle förorsaka att botten skulle sjunka och derigenom springor skulle uppstå.

Tal, som hölls af undertecknad i Norrhviddinge prestgård den 26 april 1924:

"Herr Kyrkoherde och Fru Scholander! Med anledning af Eder förestående afflyttning till Edert nya pastorat hafva vi, såväl Dagstorps som Norrhviddinge kyrkorådsledamöter i dag kommit hit för att visa vår vördnad till Eder medels denna vår uppvaktning. Jag, i egenskap af den äldste medlemmen inom denna kår, har åtagit mig att föra dess talan.- Det är nu trettio års tid sedan *Vi*, herr Kyrkoherde, för första gång benämde denna bostad "mitt föräldrahem", som nu de sednaste

ACC. N:R M. 11763:125.

125  
LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

7 a 8 åren fått hetta min "kyrkoherdebostad".- Under denna för en menniskoålder icke så synnerligt korta tid har Ni Herr Kyrkoherde hunnit med att lära känna många, kanske alla bofasta pastoratsmedlemmar härstädes.- Ett presterligt embete gifver många tillfällen att sammanträffa med församlingsboarne. Första bekantskapen sker med barnet då det upptages till dop och kristendom; denna bekantskap fortsättes under hela skoltiden, då kyrkoherden har att vaka öfver deras kristliga undervisning, som vid examenstillfällen kan konstateras; sedan kommer konfirmationstiden, då bekantskapen ytterligare förmeras, också alltjemt hvarje Sön- och helgedag är det tillfälle att träffas i Gudshus vid förkunnandet af evangeliets sanningar som kan gifva tröst, förmaningar och varningar som leder in på den rätta vägen.- Då ett kristligt äkta förbund skall ingås är det prästen som skall fastställa detta och till sist skall han med de tränne skoflarne mull viga var och en af oss till den sista hvilan. Med få ord: Presten följer sina medmenniskor från vaggen till grafven.

Dessa alla af Eder utförda andliga och kyrkliga förrättningar har Ni alltid verkställt på ett i allo aktningsvärdt och värdigt sätt, så äfven vid våra besök hos Eder hafva vi alltid rönt ett vänligt och artigt tillmötesgående i alla våra ärenden. Pungtlighet har Ni alltid visat och alldrig

ACC. N:R M. 11763:126.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

låt tit någon vänta på Eder, antingen förrättningarna skolaske i kyrkan eller i hemmen.- För allt detta vilja vi visa vår vördsamma tacksamhet och erkännande medelst Edra härvarande församlingsmedlemmars namnunderskrifter som följer med <sup>av</sup> en omkring 200 personer (pastoratsboar) sammanskjuten minnesgofva som vi nu bedja att få öfverlämna åt Herrskapet Scholander.

Jag vill nu afsluta mitt anförande med ett ord hvars innebörd har den största betydelse för en menniskas välfärd och framgång i lifvet, hvilket betecknar ett ting som varken kan köpas eller ärfvas, utan endast medelst ens lefnadsvandel och gärningar förvärvas detta är "ett godt rykte", Kyrkoherde Scholander eger det! hade icke så varit förhållandet, hade han icke erhållit så stor röstmajoritet vid kyrkoherdevalet i Torrlösa; det nära afståndet härifrån gjorde att alla väljarna med lätthet kunde förvissa sej om att detta rykte var sannt, hvilket länder Kyrkoherde Scholander till ännu större heder. Wi vilja nu önska Eder trefnad och lycka i Edert blifvande nya hem, samt att Gud vill gifva Eder hälsa och frid i alla Edra lifsdagar! "

som ofvan

Per Persson

ACC. N:R M. 11763:127.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

En visa sjungen för Hospitalssysslomannen P.Håkanssons  
femtioåriga födelsedag i Store Harie den 1 juni 1922.

"Den första sommardag kom Per till detta lag.  
År sjuttiotvå det var, det glädde mor och far.  
Och flera dela fröjden då han till verlden kom,  
För det han var en gosse, som alla tyckte om  
Både Farfar och Morfar sa', att det var mycket bra.

Hurra! Hurra! Hurra!

Ja, Farmor, Mormor tog den saken lätt och log.  
I pojken har vi del, den saken slår ej fel.  
De voro alla glada och det är alltid så:  
När gladlig nyhet händer, samt glädjen dela få.  
Och många kommer till, som glädjen dela vill.

Hurra! Hurra! Hurra!

Nu femtio åren gått och Per har Greta fått  
Och Sigge, Tuttan med, en lycka med besked:  
Att önskebarn bekomma, som alltid triffes godt.  
Ty ha besvär med många, ej kommit på den lott.  
Ja: Hälsa, Lycka, Frid! i all din lefnadstid!"

Hurra! Hurra! Hurra!

P. P.



ACC. N:R M. 11763:128.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Landskrona Slätten.

Den slättbygd österut från Wallåkrahöjderna som begränsas af söderåsen i norr, af öresund i söder till löddeströms utlopp deri, hvilken ström (å) sedermera fortsätter att göra gränsen i söder långt in i Frosta härad. Inom detta område befinnes Rönnebergs, Onsjö- och Harjagers härader. Det som numera är Rönnebergs domsaga. Inan år 1864 tillhörde Harjagers Torna och Bara härader. Samtidigt byggdes stambanan, men dessförinnan levererades till Landskrona från denna trakt den mästa der odlade spannmål, och till följd deraf räknades hela bemälde ort till Landskrona handelsområde samt benämndes Landskrona slätten. Från alla der befintliga herregårdar, såsom Barsebäck, Örtofta, Ellinge, Wedarp, Skarhult, Trollenäs, Trolleholm, Svalöfsgården mfl. andra gårdar och byar forslades nästan alltsamman på axel till Landskrona. Under vintertiden afgick ständigt från bemälte gårdar "foror" på tjugo a trettio "ökar" med spannmålslass. Det var herregårdarnas arrendatorer, hvilka på den tiden benämndes "hoabönder" eller "godsare" som gjorde dessa åckor.- På deras hemresor från staden var det icke alltid vidare treffligt att råka ut för dessa "godsare" i fall de icke voro åtföljda af befäl, såsom gårdens inspektör eller ladufogde, hvilka alltid höll god ord-

ning, så att under sådana förhållande att någon af dessa herrar voro med, hördes alldrig ett ohöfligt ord, ty dessa hade stor respek hvar de drogo fram. De platser som på den tiden ansågs ligga i afkrokar och aflägsna från all samfärd-sel äro nu blifna de mest centrala, t.ex. Eslöf. Det var många som icke ens viste var Eslöf låg, långt mindre hade varit der någon gång i hela sitt lif, fast än de voro födde i Har-jagers härad och äldre menniskor.

De saker och ting man dagligen deltog uti och såg ständigt äro nu icke mera, de flesta äro nästan bortglömda, men så är kommit annat i stället, som man alls icke förstod eller hade en aning om hvad det skulle få för betydelse i samhälls-livet. Det första och besynnerligaste var elektriska tele-grafledningen som anlades i början af 1850 talet emellan städerna Malmö, Lund, Landskrona, Helsingborg o.s.v. Icke många här på landsbygden begrep hvad detta skulle göra för nytta. Åtskilliga historier diktades om dess användning; blandt annat var en af följande lydelse: " En familj som bodde nära en telegrafstation hade sin son som låg i Lund och studerade, han ville försöka att sända en depesch hem och dermed profva den nya inrättningen med följande anhängan: "Sänd mig nya stöflar, de gamle äro uppslitna". De ville naturligtvis uppfylla sonens önskan så fort som möjligt helst också sända dem

ACC. N:R M. 11763:130.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

med telegrafen, hvilket sonen begagnat sig af då han under-  
rättade om sitt behof härvidlag. Sagt ock gjort! Fadren stäl-  
de ögonblickligen om anskaffandet af nya stöflar, som hägdes  
upp på telegraftråden, som var spänd alldeles invid deras bo-  
stad. Detta skedde straxt för kväll och morgonen derpå hängde  
ett par mycket uppslitna, nästan litet trasiga gamla stöflar  
der de nya haft sin plats. Då de gamle föräldrarne sågo detta,  
förundrade de sig mycket hvarför han (sonen) hade väntat så  
länge innan han tillsagt om skoombyte; men det hade han tro-  
ligtvis gjort för att få pröfvat det nya fortskaffningsmed-  
let tänkte de. Det dröjde händelsevis icke länge för än det  
kom i dagen, att någon tillfälligtvis hade sett att en van-  
drade gesäll stått och med en stör prekat ned de nya stöflar-  
ne och hängt upp sina gamle i stället." Denna förbindelse  
skedde ändå med tråd, nu går det, som är mycket märkvärdigare  
att begripa utan tråd.-

Det som åstadkommit de största omvälfningarna på lands-  
bygden har varit järnvägarne. Många nya samhällen har genom  
dem uppstått och många tusen människor har äfven derigenom  
haft sitt lifsuppehälle. Landskrona-Helsingborg-Eslöf jern-  
vägen, som kom till stånd 1865, var i många afseende, för  
jordbruket isynnerhet, till stort gang för denna ort, ehuru  
det var lika långt framme som på hvilken annan ort här i Skå-

ne. Våra förfäder hade öfverallt rödjadt och brutit all stembunden mark, våra fäder som varit näst före oss hade mærgladt och till största delen äfven draineradt all åkerjorden, så att de som nu skjöta jordbruket äro befriade från dessa mödosamma och dyrbara arbeten.- På denna ort, Landskronaslätten, har varit åtskilliga föregångsmän, som visat huru ett mönstergillt landtbruk skall skötas. T.ex. Säbyholm med alla öfriga gårdar tillhörande Landskrona Sockerbruksaktiebolag, Weibullska fröodlingsgårdarne, Svalöf Utsädesförenings hela landtbruksskötsel, Per Bondessonska afvelsgårdarna; äfven många andra både större och mindre gårdar med välsköta landbruk, så att i detta fall är här mycket som är värdt att rätta sig efter. För 30 års tid sedan i början af 1890 talet börgades på allvar odla sockerbetor till de i dessa tränne härader nyuppförda sockerbruken, som äro icke mindre än fem stycken då saftstationerna medräknas. Ehuru icke denna odling gifvit någon direkt vinst till landtbrukarne, som dervidlag står stor risk, har det sina svårigheter att ändra den s.k. sädescirkulationen, sedan man väl kommit i gång med att odla sockerbetor å ett heltskifte, för den skull fortsätter man och hoppas att det någon gång skall blifva bättre resultat äfven för oss betodlare. Wissierligen är det indrikt någon vinst genom att jorden blifver vanligtvis något

rensad från ogräs, luckrad och bättre kultiverad för efterföljande skördar; betaffallet och blasten är icke heller att förakta såsom foder åt mjölkboskapen. Sockerbruken har gifvit dess aktieegare och styresmän så oerhörda inkomster alltjemt att betodlarna borde förunnats litet mera än hvad de erhållit. "Aktierna äro ju flera gånger dubblerade". Dess tjänstemän äro äfven rikligen aflönade. Jag vill här anföra en liten historik öfver huru det gått med betodlingen, betpriserna och betaktierna sedan denna första tid för sockerbetodlingen i Skåne: För att få sockerbetsodlingen i gång inbjöds äfven till aktieteckning de som ville odla betor, ett visst antal aktier för hvarje tunnland, med rättighet att likvidera dessa aktier med vissa procents afdrag årligen vid uppgörelsen för de till sockerbruket levererade betorna. För den skull voro der, de första åren, icke så få landbrukare som fick rätt många sockerbruksaktier; dessa egare kallades naturligtvis att bevista sockerbrukssammanträden.

Wid ett sådant sammanträde i Kävlinge, der vi en hel del odlare och aktieegare voro komna tillstädes fattades följande kuriosa beslut. En af de våra hade väckt förslag att vinsten borde delas rättvisare mellan odlarne och aktieegarne, emedan aktierna gaf mycket mera än den vanliga penningräntan, deremot odlingen af sockerbetorna, om man räknade alla dermed

ACC. N:R M. 11763:133.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

följande kostnader och afbränningar, lönte sig föga, så att det nästan gick med förlust. Då yttrade en mycket känd gammal konsul från Malmö som var styrelseledamot och mycket intresserad sockerbruksegare ungefär följande: Att för hans enkilta del ville han gerna vara med om denna förändring. De flästa odlarna hade ju också aktier och för dem borde det ju också komma på ett ut, men han ville framhålla en mycket viktig sak som troligen icke alla viste eller ens hade tänkt på, ock detta var: om sockerbetsodlingen ökte sig eller blef större, blef det snart öfverproduktion på socker; för den skull ville han varna för att öka på eller höja betpriserna, ty då blef följdén den att man icke fick sållt sockret och då kom denna lofvande industri att helt och hållet gå om styr, därför var det enligt hans öfvertygelse till stor skada att höja betpriset. De öfriga, åtminstone större, aktieegarne hade presis samma åsigt, och konsulns förslag blef sammanträdets beslut. Det dröjde icke lång tid derefter för äm sockerbruksaktierna föllo i värde emedan utdelningarne å desamma förminskades, de stodo icke fast utan fluktuerade, stundom voro de något öfver pari, men mäst under. Många, om icke de flästa af innehafvarne, hade icke lust eller råd till att spekulera utan sålde aktierna för hvad de kunde få. Högst få hade reda på att de millionfonder, som bildadt under årens lopp voro



ACC. N:R M. 11763:134

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

alldeles obehöfliga för driften, utan voro endast afsedda att vid passande konkunkturtid utdela till aktieeigarne. Detta skedde också ganska snart och med sådant resultat att aktierna blefvo fördubblade mer än en gång. Sedan visade kursnoteringen anspråkslösa 5% utdelning årligen, men i sjelfva verket blef det minst 20%. Kallas icke dyligt förfarande, med denna en gång för landtbrukarne - betodlarne - förespeglade så gynnsamma och lofvande industri: ett bra sätt att lura bönder? - Ett annat tillfälle fingo en del betodlande landtbrukare ännu värre förluster då de försökte starta andelssockerbruket Lyckåkra. Hasslarp som blef namnet sedan andelsföretaget var störtat. Det gamla bolaget blefvo egare deraf och visade att de nu voro ensamma "herrar på täppan" sedan juden Nackman fått milionerna för sina begge sockerbruk och för det han icke vidare skulle konkurrera med dem i denna sak. De bestämma ensamma, d.v.s. det consortiet som har aktiemajoriteten - i all frid och endräkt aflöningen till sina direktörer, Ingeniörer, styresmedlemmar, revisorer mfl. till så höga belopp att man nästan tviflas på att revisionsberättelsen i berörde fall icke är sanningsenlig. För några få års tid sedan höjdes årsapanaget till ett par stycken från hvardera 40,000 kr. till hvardera 60,000 kronor. Vid samma tillfälle erhöll ingen styrelseledamot mindre än 10000

ACC. N:R M. 11763: / 35.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

kr. Om det sparades aldrig så litet i ofvan åberopade utgifter, jemte allt annat, som rent ut sagt, slösas bort, skulle det nog låta sig göra att betala ett högre pris för sockerbetorna till betodlarna som deraf äro i så hårt behof. Med hopp om att det någon gång skall härutinnan blifva ändring till något bättre fortsättes här att odla betor. (Här är icke mindre än fem sockerbruk då man dertill räknar saftstationerne i Teckomatorp och Eslöf) på denna s.k. Landskronaslätten. Kommunikationerna, i synnerhet vad jernvägar beträffar, äro så förmånligt inrättade att i detta fall är här icke mera att önska, stathon nästan i hvarje socken; då hållplattserna räknas med finns här 41 stycken. Ladugårdsskötsel och mejerihandtering är högt uppdrifven. På de sednaste fyrtio åren äro upprättade dels enskilda s.j. uppköp och dels andelsmejerier på lämpliga afstånd från hvarandra till ett antal af icke mindre än 14 stycken. Svinuppfödningen och svingödnigen är nästan öferallt drifven i stor skala, så att slakterierna derigenom skaffar åt landtmännen stora inkomster som i icke ringa grad hjälper upp ekonomien här på landsbyggden. En annan inkomstkälla har varit remontuppfödningen, som på denna ort varit ganska framgångsrik. Å uppvisningsplatserna - en i hvarje härad - Rönnebergs: Tågarp, i Onsjö: Marieholm, i Harjagers: Kävlinge, å alla desse trenne platser har årligen

gjorts inköp af de mästa, bästa och dyrbarste remonterna inom hela riket, har det påståts mer än en gång i tidningarna. På samma platser hafva även vid de årliga stopremieren visats många ädla djur och många sto bekommit de främsta "värdebokstäfverna" och skådepenningar i massa.

Det är allom känt att lagstiftningen har emellanåt äfven inverkat på betodlingen och betpriset; i så fall hafva icke alltid sockerbruksdirektörerna ensamma varit orsak till att det icke lönat sig mycket att odla betor.

Efter de s.k. rekordåren 1920 och 21, då betpriset var 7 kr. 50 öre per 100 kg blef det påföljande år icke allenast ett annat pris, äfven stor minskning af betodlingen emedan det befarades öfverproduktion å socker, för den skull blef det ringa odling, men så hade detta till följd att det behöfdes importeras mycket socker från utlandet efteråt. År 1906 blef betpriset något upphjelp, tack vare betodlareföreningens ståndaktighet, med tilläggspris, beroende af sockerhalt, det året af 43 å 44 öre pr. 100 kg. betor, hvilket betydde en merutgift för sockerbruksbolaget på milonstal kronor. Ifrån den tiden har det alltjemt å ömse sidor prejats och prutats varje vår innan betpriset blifvit så pass antagligt att man vågade försöket att odla betor, ännu ett år.-

På dessa sednare femtio åren har här å denna landsbygd

ACC. N:R M. 11763:137.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

upprättats icke mindre an 10 stg. sparbanker som finansieradt företagen. På större platser är äfven filialkontor från de s. k. affärsbankerna, så nog är här lif och rörelse litet hvarstans å Landskronaslätten. En nödvändig ting saknades ofta i centern af denna slätt, jag menar Teckomatorpsorten, innan jernvägarne kommo till stånd, det var läkarehjelp, hvilket hade sig ganska svårt isynnerhet då det gälde brådskande sjukdomsfall. Läkare som anlätades i dessa orter bodde antingen i Landskrona eller i Lund. Till hvilken af dessa platser var det en och en half mil; visserligen sedan stambanan var byggd bosatte sig läkare i Eslöf, men afståndet derifrån till Teckomatorp var likaledes en och en half mil, så att vi i detta fall blef föga hulpna.- 1883 inlämnades af mig o. en annan till landstinget i Malmö, motion om bidrag i någon form till inrättande af såväl läkare - som veterinär-distrikt på vissa platser inom länet, der dessa ansågs vara mäst i behof. Detta gick igenom så att vi erhöillo anslag af både landsting och hushållningssällskap för stationering vid Teckomatorp af Medicine docter och Weterinärläkare.- Denna utgång af dessa begge frågor blef en stor tillfredställelse för icke allenast upphofsmännen utan äfven för ortsbefolkningarna der läkarne fingo sin verksamhet, hälst därför att vi lyckades välja män som vi hade den största orsak att vara belåtna med. Dessutom

är å denna platts inrättat apothek och epedemisjukhus. Således står Teckomatorp i anseende till hälsovård eller sjukvård för såväl menniskor och djur långt framme, om icke främst, bland alla de på sednare tid uppvuxna större stationssamhällen å Skånska landsbygden. Kamrer Carl Linderoth i Teckomatorp har varit den största drifkraften till dessa, som många andra, välsignelserika och samhällsnyttiga företag på denna ort.

Å landsvägen från norr som genomsör dessa trakter har alltid varit ganska stor trafik. Innan jernvägarne kom till var det till största delen göingar och skogboar som befor denna väg då de skulle söderut till Lund eller Malmö. Då de körde bort hade de fullt lass med skogsprodukter af alla möjliga slag, som de förvandlade till penningar för hvilka de till största delen köpte säd som åktes hem och användes till brödföda, emedan på den tiden, för 70 a 80 år sedan, var jorden i deras hemtrakter ringa uppodlad. Man kan icke göra sig en förestälning om huru det i många afseende skiljer sig för mot nu. T.ex. dessa färder på landsvägarne gjordes hvarken på en eller två dyng för dessa, som på detta sätt nöddes der till, för att skaffa det nödvändigaste brödet.- Visserligen hade de "madpåse" med sig som vanligen innehöll en kaka grofbröd, smör eller flott i en träask samt spekeskinke. Bränvin



ACC. N:R M. 11763:39.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

och dricka var der att få i hvarje stuga. Icke hade dessa resenärer alltid så särdeles godt rykte om sig. De voro t. ex. ständigt törstiga, så snart de trädde in igenom dörren i en stuga, då alltid det var brukligt att dricka - kannan stod på långbordet, tog göingen och lyfte på kanelocket och såg om den innehöll något; var det något i kannan då sade han: "jag ska spörja mej löf och dricka" som också han gjorde, utan att afvakta svar, och det så grundligt att kannan blef tom, men så sade han också efteråt: tack för godt dricka! Förutom gästgifvaregårdarne i Åkarp och Käflinge var "här och der små krogar". Jag mins de sista krogvärdarne på denna orten. I Håstenslöf hette han Rossengren, i Norrhviddinge Måns Nilsson "darr" (detta sednaste ord: "dörr" tillade han alltid till hvad han sade), de äldre eller jemnåriga med honom sade aldrig annat än: "krumånssen", derför att han var född på stället och tillika var en gemutlig och passande man för yrket. I Allarp var dit krögaren Nils Persson som förde spiran till han var öfver 80 år gammal, en storvuxen och mycket kraftig person, som var särdeles ihärdig att hålla sällskap med gästerna. Han var med öfverallt, kunde samtidigt dricka sin toddi vid ett bord, punsch vid ett annat, kognac och vatten vid det tredje bordet och med detsamma gick han in i "krustuan" till Lärkesholmarne och drack bränvin med speke-



fläsk och flottamat till "tilltogg". Detta kunde han fortsätta dag ut och dag in så framt det var någon kunder att passa upp. Wid särskilt ansträggande tillfällen måste han gå och hvila ut en timmas tid, men derefter kunde han fortsätta sin vanliga verksamhet. Han lefde ända till nära 85 års ålder, fast ända 3 a 4 sista åren utan idelig spritkonsumtion som han förut varit så vand vid. Det sista kroget, innan Käflinge gästgeveri, var i Söderhviddinge gry och innehades af en mycket trygg och allvarlig man, som hette Erland Jonasson gemenligen kallad "Älen i Gryed".- För öfrigt vore der många andra som "lånade hus" till vägfärande, hvilka de vore bekanta med, för denna tjänst presenterade de till värdfolket gröna "äinereslor" att göra grant med på stugegolfvet om söndag; någon annan valuta tänktes det aldrig på för herberget. Åtskilliga af de som kom och "lånade hus" voro icke synnerligen nogräknade med att göra skiljnad mellan mitt och ditt, egentligen då det gällde småsaker. De hade ej heller stora anspråk på verken sitt personliga anseende eller förtjänsterna för att kunna lefva som folk i allmenhet.- De ville helst ligga i stallet, icke kom det i fråga att kläda af sig eller göra den aldra ringaste tvätt af händer eller ansikte. Någon påminde om att: du skall väl tvätta dig! nej svarades: "jag har tvätt mig i nåna och sextio år, men blaid längst ti laiare, så de

ACC. N:R M. 11763:141.

141  
LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

gör ingen nytte för me", sade han på den bästa provinsialism. Naturligtvis vore det många af dessa s.k. uppbyggdare som hade andra och sundare åsikter, men tyvärr var det en stor del af dem först omskrifna kategorien. Dessa körde alltid bara med en häst; denne var mager och långhårig, hvilken födde sig sjelf båd sommar och vinter, den orkade fördenskull icke draga något tyngre lass: endast några trafvar (tjog) (kvasstar) "limar" och täckevedjer "(tilingar)" af björkris, som hade ringa värde. Han påstod att ifall han ville köra till andra sidan Lund, så kunde det fås en "tilletöl" rixdaler för alltsammans, om det ville lyckas. Då var det någon som anmärkte: detta är väl icke mera än hvad skjutsen kostar? Åja, "limana" och "tilingarna" gör jag sjelf. Jaså, men så kostar väl också riset, de göres af, penningar? Ånej, de själ jag ute i markerna, så detta ger jag ingenting för. Går detta an, detta tycker väl icke skogsegarne om? nej, de göra så "recksingen" heller. Är detta icke både synd och skam att på detta sätt taga det som andra rår om? Nej, sådant räknar jag icke för hverken synd eller skam bara man kan begå sig med det.- Man får gå långa omvägar när man skall hafva det hem, så icke nån skall se det. För öfrigt saknas det aldrig i skogen; det vexer fort nya skott ut igen, så är det ingen

742

som har ondt af det.- En af samma skrot och korn tog skråning ur foderkistan på stället der han logerade öfver natten, men egaren observerade stölden och tvingade syndaren att återlämna det han taget olofligen och så fick han i flera personers närvaro bedja om förlåtelse för hvad han hade gjort. Han fick slippa åtal, men många förmaningar att aldrig göra så mer och förbjöds att icke mera komma till detta stället och hafva sitt nattherberge. Då yttrade han: det sista husbonden sa, det var det tråkigaste af allt. Han begrep aldrig hur han kunde varit så dum att taga något der, för ett sådant ställe ville han inte mista för allt hvad han visste i hela världen, nej inte för något pris, nej inte för "trej daler" = 50 öre. Det är också tråkigt för min häst om han intet får komma hit oftare. Han blir alltid så "grisk" när han intet får komma till de gamla ställena vi äro vana att "låna hus" i, så der blir nästan ingen reda med honom, han vill då hvarken äta eller dricka. När jag kör längre från hemmet, som jag alltid brukar under blåbärs och krösentiden då blir han alltid så "grisk".

Nu är det nästan slut med all dylik trafik medelst sådana fordon som drages af hästar på landsvägarna, endast Lärkesholmarna fortsätter att köra på det gamla viset då de skola transportera sina slöjdalster hit ner till slättbyggden.